

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UPA2023/104

23.10.24.

Peter Olsen

Aningaaserivimmik, kalaallinik tamakkiisumik amerlanerussuteqartunilluunniit pigineqartussamik, pilersitsinissamut periarfissanik nalunaarusiornissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiaq ukioq 2025 aallartinnerani Inatsisartunut agguanneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napaattoq, Naleraq)

Oqaaseqaat:

Inuit Ataqatigiit partii tassaavugut namminiilivinnissamik, sukkullu tamatigut nammineq immitsinnut aallaavigaluta, nunatsinnik piginnikkusuttut, aqutserusuttut, ineriartortitserusuttut ingerlatserusuttullu partiaat; Ilinniartitaanikkuppaat, allaffissornikkuuppat, inuussutissarsiornikkuuppalluunniit. Naalakkersuinikkullu ingerlatsinermik misilittagaqalereersimasugut tamatta ilisimallualereersimavarput, nunatta oqaluttuarisaanerani nutaajunersumi, inuussutissarsiutitsinni pingaarnerpaaq tassaalersimammat aalisarnej, taannaasorlu aamma inuussutissarsiutigilersimasatsinni kisiinnagajassuartut isumalluutigilersimasarput.

Qallunaatut oqartarnerattuut noqartimik ataasiinnarmik noqarteqarlunga inuussutissarsiuteqarpugut. Tamannalumi aamma siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu eqqarsarnartutut, attanneqarsinnaanngitsutullu oqaatigisariaqarpoq. Siunissamilu attanneqarsinnaasumik inuussutissarsiorneq ingerlalluassappat, taava inuussutissarsiutaasinnaasunik allanik ujartuisariaqarpugut.

Noqartinik amerlanerusunik noqarteqarluni nunatsinni inuussutissarsiuteqalernissarput naluneqanngitsutut ullumikkut naalakkersuisoqatigiinni pingaartinneqarluni aallunneqartoq nalunngilarput. Soorlu ilaatigut Aningaasanut inatsisissaq 2025-imoortoq aqutigalugu aammalumi attasiinnarnissamik siuariartornissamullu pilersaarut 2-ip atuutilersinneqarnerartigut siunissami aningaasarsiornikkut pataajaannerulernissarput anguniarneqarpoq. Takornariaqarnikkut nutaamik aaqqissuusseqqinnikkut. Aatsitassarsiornikkut nutaamik aaqqissuusseqqinnikut. Aalisarnikkut nutaamik aaqqissuusseqqinnikkut. Nuup eqqaani, Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani erngup

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

nukinganik nukissiorfiliorfiup annertusarneqarnissaatigut. Qasigianniguit eqqaanni erngup nukinganik nukissiorfiliortoqarneratigut. Ilinniartitaanermut periusissiaq 2024-miit 2030-moortoq aammalu ilinniartitaanermut pilersaarut 2024. Minnerunngitsumillu suliffeqarnermut periusissiaq piariingajalersoq siunissami patajaatsumik aningaasarsiornikkut siuariartornissarput aqutissiuunniarneqartussanngorpoq.

Inuit Ataqatigiinniit taamatut aallarniuteqariarluta, Jens Naapaattuup siunnersuutaanut tunngatillugu imaattumik oqaaseqaateqassaavut.

Soorlu siunnersuuteqartup nammineerluni siunnersuummini aamma oqaatigigaa uunga siunnersuummut assingusoq siornatigut sammereernikuusimagipput, tassa ukiakkut 2017-mi ataatsimiinnitsinni, taannalu immikkoortoq taamani 135-mik normulerneqarsimalluni.

Misissueqqinninnilu paasisama aamma ilaat tassaavoq, tassa tassunga assingulluinnartog aamma 2007-mili sammereernikuusimagatsigu. Taamanikkullu 2007-mi Siumut inatsisartunut gruppia siunnersuuteqartuusimalluni.

Inatsisartunilu suliarinninneqareernerata kingunerisaanik allannguutissatut siunnersuut Siumumit aamma Atassumit saqqummiunneqartoq ima ittoq akuersissutigineqarsimavoq: ”Kalaallit Nunaanni aningaaserivimmik aningaasaqarnikkut tunngavimmigut nunatsinni aningaasaqarnikkut soqutigisalinnit aningaasalersorneqarnerusumik pilersitsinermi iluaqutissanik ajoqutaasinnaasunillu Naalakkersuisut sukumiisumik misissueqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Kalaallit Nunaannut, Kalaallillu Nunaannit aningaasat isaanerat annissornerallu ilaatillugit paasiniaqqissaarneqassapput, Inatsisartullu 2008-mi ukiakkut ataatsimiinneranni misissuinerup inerneru oqallisissanngorlugu Inatsisartunut nassuiaatitut saqqummiunneqassaaq.”

Misissuinerup inerneru 2009-mi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqarpoq. Misissuititaasimasullu taakku naatsumik oqaatigalugu inerniliisimanerat imaappoq. Issuaaneq aallartippoq:

“Sillimmasiivittalimmik aningaaseriveqalernissap pilersinneqarnissaanut Naalakkersuisut suleqquneqassappata namminersortut aningaasaleerusussiannik killiliisinnaasumik Naalakkersuisut inuussutissarsiornikkut ingerlatsineranni malunnaatilimmik allannguisoqartussaassaaq.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Inerniliisoqarpoq aningaaserivimmik aallartitsinissamut namminersornerullutik oqartussat suliniuteqarnissaat kaammattuutigineqarsinnaanngitsoq. Namminersornerullutik Oqartussat peqataanerat naammaginangitsunik arlalinnik kinguneqarsinnaavoq, paarlattuanillu inuiaqatigiinnut kalaallinut iluaqutaasinnaasut tikkuaruminaallutik”

Tassa imaappoq naatsumik oqaatigalugu; 2009-mili aningaaserivimmik, kalaallinik tamakkiisumik amerlanerussuteqartunilluunniit pigineqartussamik, pilersitsinissamut periarfissanik assigiinngitsunik aammalumi pitsaaqutaasinnaasortaanut pitsaanngequtaasinnaasortaanullu tunngasut pillugit nalunaarusiortoqareersimavoq, taamanililumi ilisimaneqalereersimavoq pilersitsisoqassagalarpat tamanna imminut akilersinnaanngitsoq, taassumanga suliaqartuusut inassuteqaatigisimangilaat imaluunniit kaammattuutigisimangilaat Naalackersuisut nunatta nammineq pigisaanik aningaaserivimmik pilersitseqquneqarnissaat.

Taamaattumilluuna aamma tamanna pissutigalugu, naatsumik oqaatigissagaanni, ussersartorsiornerpaajugaluartorlu immaqa una siunnersuut taava itigartiinnarsinnaagalarparput tassami apeqqutit qulaani pineqartut tamarmik akissutissarneqareersimalermata 2009-mili. Imaluunniit...??

Kingumulli qiviassagutta 2008-mi aamma kingullermik 2017-mi oqaluuserineqarmata, tamatigut tamaasa isumaq tapersorsorlugu tunuluaqutsertarsimavagut. Isumaq anguniagarlu tunngaviusumik assortunnginnatsigu. Kisianni aamma.....

2009-miilli ukiorpassuit qaanngiussimalerput. Pissutsit allanngorsimaqaat atortorissaarutit allanngorsimaqaat. Immaqaluunniit aamama piumaqataasut tunngavissallu allanngorsimassanerpat?

Atagu immaqa takoqqaalaartigu pissutsit pitsaasut tungaannut allanngortoqarlunilu nikeriartoqarsimansoq. Taamaattumik....

Ataatsimiititaliamut ingerlatteqqissavarput qulaajagassat ilaatigut ataani allassimasatta ilaat qulaajarneqarnissaat siunertaralutigu.

Taamaattumik tamatut oqaaseseqarluta, naggataatigut 2017-mi oqaluuserineqarmat isumaliutissiissummiit annikitsumik tigulaaralunga issuaallunga naggasiissaanga, suunuku maluginiagassat eqqaamaniagassallu taamatut suliaqassagaanni. Pilersitsissagaanni.....

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

“Ingerlatseqatigiiffiup kalaallinit pigineqamissaata qulakkeemeqarnissaanut periarfissaq tassaavoq aningaaserivimmik taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat pilersitsinissaat tamatumanilu aallarniutitut aningaasaliissutaasussanik tamakkiisunik aningaasaliissuteqarnissaat. Tassunga atatillugu apequtit makku nassuiaammi sarnmineqarsinnaapput:

- Aningaaserivimmik pisortanit pigineqartumik Namminersorlutik Oqartussat pilersitsinissaat Naalackersuisunit qanoq isumaqarfigineqarpa?*
- Namminersorlutik Oqartussat aningaaserivimmik piginnittuunissaanni suut pitsaaqutaallutillu ajoqutaassappat?*
- Taamatut aaqqissuussineq ingerlaavartumik aningaasalersuiffiusariaqanngitsumik pilersinneqarsinnaava aammalu tamanna assersuutigalugu isumaginnittoqarfimmut peqqinnissaqarfimmullu aningaasalersuinissamut periarfissaqamermut qanoq sunniuteqasava?*

Issuaaneq naavoq.

Naatsumik oqaatigalugu, aningaaserivimmik kalaallinik tamakkiisumik amerlanerussuteqartunilluunniit pigineqartussamik pilersitsinissamut periarfissanik misussuisoqarnissaanut tunngatillugu siunnersuummut eqqarsaatigeqqisaagassaqarlutalu isumaliutigeqqissaagassaqarpugut. Taamaakkaluartoq....

Taamatut oqaaseqarlunga, qulaajaasoqarnissaa kissaatigalutigu ataatsimiititaliamut susassaqartumut ingerlateqqipparput.

Qujanaq.

.